

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Viery Pepelovej a členiek JUDr. Aleny Priecelovej a JUDr. Gabriely Mederovej, v právnej veci žalobcu **D. C. L., S.**, zást. JUDr. M. B., advokátka so sídlom v B., proti žalovanému v **I. rade Ing. P. T., P.P.**, zastúpenému opatrovníčkou p. B. M., súdnou tajomníčkou Krajského súdu v Bratislave, žalovanému v **II. rade S. L. K. P., a. s. W.P.**, zastúpenému JUDr. J. B., advokátom so sídlom v N., žalovanej v **III. rade J. T., P.**, zastúpenej opatrovníčkou p. B. M., súdnou tajomníčkou Krajského súdu v Bratislave, **o zaplatenie 63 333,-- Eur (1 900 000,-- Sk) s príslušenstvom**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. Z-2-34 Cb 317/95-232 zo dňa 28. júla 2004, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. Z-2-34 Cb 317/95-232 zo dňa 28. júla 2004 vo vzťahu k žalovanému v II. rade vo veci samej **p o t v r d z u j e .**

Vo výroku o trovách konania **m e n í** tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému v II. rade trovy konania vo výške 5 020,58 Eur.

Odvolanie žalobcu vo vzťahu k žalovanému v I. a III. rade **o d m i e t a .**

Žalobca je povinný nahradiť žalovanému v II. rade trovy odvolacieho konania vo výške 655,71 Eur.

Žalobcovi a žalovanému v I. a III. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil žalovanému v I. a III. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 1 900 000 Sk spolu s úrokmi, úrokmi z omeškania a bankovými poplatkami v sume 628 013,15 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plniť druhého žalovaného. Žalovanému v I. a III. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania, ktorých výška nebola uvedená. Žalobu voči žalovanému v II. rade zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému v II. rade trovy konania vo výške 333 800,-- Sk.

V odôvodnení uviedol, že žalobca požadoval voči žalovaným spoločne a nerozdielne zaplataenie sumy 1 900 000,-- Sk z titulu poskytnutého úveru, úroky vrátane zvýšených úrokov z omeškania 30% a bankové poplatky ku dňu 08. 02. 1995 v sume 628 013,15 Sk, vrátane zvýšených úrokov z omeškania a bankové poplatky od 08. 02. 1995 do zaplataenia, z celého dlžného úveru. Podľa žalobcu žalovaný v I. rade nesplácal úver, poskytnutý na základe úverovej zmluvy č. 1/92 zo dňa 18. 02. 1992 riadne a včas, v dohodnutých štvrt'ročných splátkach.

Žalovaný v I. rade a ani žalovaná v III. rade sa k žalobe nevyjadrili, súdne zásielky im boli nedoručiteľné z dôvodu, že sa zdržujú v zahraničí na neznámom mieste. Súd im preto v konaní ustanovil opatrovníka.

Súd po vykonaní dokazovania zistil, že na základe úverovej zmluvy č. 1/92 zo dňa 18. 02. 1992 poskytol žalobca žalovanému v I. rade úver vo výške 1 900 000,-- Sk na krytie nákladov, spojených s výstavbou pekárne. Žalovaný v I. rade sa zaviazal splatiť úver do 29. 12. 1996. Podľa bodu IV zmluvy bod 1 písm. i / návratnosť úveru garantoval ručiteľ S. L. K., štátny podnik P. Ručiteľ prebral záruku za zaplataenie úveru, vrátane úrokov a poplatkov, v termínoch ako dlžník.

Ručiteľskou listinou č. 2/1/92 zo dňa 21. 07. 1992 sa žalovaná v III. rade ako ručiteľ zaviazala uhradiť dlžnú sumu realizovaním záložného práva v prospech žalobcu.

Dňa 12. 01. 2004 došlo k postúpeniu pohľadávky medzi postupcom V., a. s. a postupníkom - spoločnosť G., s. r. o., B., ktorý sa stal účastníkom konania na strane žalobcu.

Súd posúdil listinné doklady a dospel k záveru, že subjekt, ktorému mal byť poskytnutý úver úverovou zmluvou č. 1/92 zo dňa 18. 02. 1992 tak, ako je označený v úverovej zmluve P. P. P., Ing. P. T., v čase uzavretia úverovej zmluvy neexistoval, ako to dokazuje výpis zo živnostenského oprávnenia, vznikol 14. 12. 1992. V úverovej zmluve je neúplne označený aj poskytovateľ úveru, keď pri mene nemá uvedenú aj právnu formu tak, ako to ukladá ustanovenie § 154 ods. 2 Obchodného zákonníka. Takéto nesprávne označenie veriteľa z úverovej zmluvy je aj v jej dodatkoch 1, 2 a 3, ako aj v ďalších listinných dokladoch.

Zo zakladateľskej listiny žalovaného v II. rade je zrejmé, že jeho predmet činnosti nezakotvuje hospodárenie, bezodkladné zabezpečenie záväzkov tretích osôb tak, ako v tejto veci vyplýva z ručiteľskej listiny zo dňa 18. 02. 1992. Zákon č. 111/1990 Zb. stanovuje, že štátny podnik hospodári a nakladá s majetkom v súlade s právnymi predpismi, a teda v súlade so svojím predmetom činnosti v medziach obvyklého hospodárenia. Majetok, ktorý používa pri svojej činnosti, má len v oprávnenej držbe. Zabezpečovanie záväzkov tretích osôb by ohrozilo vlastníctvo štátu, čo by bolo v rozpore so zákonom. Novela zákona o štátnom podniku č. 304/1995 Z. z. zakotvila výslovne zákaz preberania ručiteľských záväzkov štátnymi podnikmi.

Súd dospel k záveru, že úverová zmluva zo dňa 18. 02. 1992, ako aj s ňou súvisiaca ručiteľská listina zo dňa 18. 02. 1992, ručiteľská listina zo dňa 21. 07. 1992, záložná zmluva č. 1/2/92 v časti, týkajúcej sa úverovej zmluvy č. 1/92 zo dňa 18. 02. 1992, ako aj dodatky k úverovej zmluve č. 1, 2 a 3 sú neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

Zo zisteného skutkového stavu a jeho právneho posúdenia nie je sporné, že pôvodný veriteľ, V., a. s., B., poskytla úver žalovanému v I. rade. Plnenie z neplatného právneho úkonu je bezdôvodné obohatenie (§ 451 Obč. zák.). Ak ide o neplatnosť zmluvy, nastupuje povinnosť vrátiť poskytnuté plnenie. Súd preto o návrhu žalobcu rozhodol v zmysle

výrokovej časti rozhodnutia. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že úspešnému žalovanému v II. rade priznal ich náhradu vo výške 333 800,-- Sk.

Proti rozsudku podal odvolanie právny nástupca žalobcu, G., s. r. o., B. (od 12. 09. 2007 obchodné meno R., s. r. o.), ktorého vstup do konania pripustil súd prvého stupňa uznesením zo dňa 20. 04. 2004.

Uviedol, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa jeho názoru bola úverová zmluva č. 1/92 zo dňa 18. 12. 1992 spolu s jej dodatkami uzavretá medzi V., štátny peňažný ústav a Ing. P. T., P., obchodný názov P. P. P., t. j. medzi riadne identifikovateľnými subjektami. V prípade ručiteľskej listiny č. 1/2/92 súd dospel k záveru, že ide o neplatný právny úkon z dôvodu, že poskytnutie ručenia musí byť predmetom činnosti žalovaného v II. rade, pričom je v rozpore s ustanoveniami zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku. Žiadne zákonné ustanovenie však neukladá, aby bolo poskytovanie ručenia predmetom činnosti podniku. V tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 2 zákona o štátnom podniku.

V čase vystavenia ručiteľskej listiny neexistovala explicitná úprava zákazu ručenia za záväzky tretích osôb. Má za to, že ručiteľská listina, vystavená štátnym podnikom S. L. K., je platná a nemožno ju v žiadnom prípade považovať za úkon neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a teda za úkon v rozpore s ustanoveniami, alebo obchádzajúci ustanovenia zákona č. 111/1990 Zb. a ani iného zákona, účinného v čase vykonania úkonu.

Súd konštatoval aj neplatnosť časti záložnej zmluvy č. 1/2/92 napriek tomu, že záložná zmluva nesúvisela s predmetným konaním.

Žalovanému v II. rade súd priznal náhradu trov konania vo výške 333 800,-- Sk, aj keď boli vyčíslené v rozpore s platnou vyhláškou, keďže právny zástupca žalovaného požadoval trovy právneho zastúpenia aj za úkony, ktoré neboli realizované (odročené pojednávania, jednotlivé čiastkové vyjadrenia vo vec).

Súd rozhodol aj o povinnosti žalovaného v I. a III. rade nahradiť žalobcovi trovy konania, ktoré však vôbec nevyčísliť. V rozsudku sa tiež nevysporiadal s podaniami žalobcu zo dňa 23. 10. 1998, 21. 06. 2001 a 06. 07. 2001, ktorými požadoval zaviazať žalovaných zaplatiť mu istinu 1 900 000,-- Sk, úrok z dlžnej sumy vo výške 1 877 242,82 Sk za obdobie do 20. 06. 2001 a úrok z istiny vo výške 15% za obdobie od 21. 06. 2001. Súd rozhodoval o kvantitatívne inom návrhu, než bol návrh žalobcu.

Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalovaný v I., II., III. rade je povinný zaplatiť žalobcovi istinu 1 900 000,-- Sk, 1 877 242,82 Sk nezaplatené zmluvné úroky za obdobie do 20. 06. 2001 a zmluvné úroky vo výške 15% p. a. od 21. 06. 2001 až do zaplattenia s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plniť ostatným žalovaným.

Žalovaný v II. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že v priebehu konania bola jednoznačne preukázaná neplatnosť úverovej zmluvy z dôvodov, uvedených v napadnutom rozhodnutí. Súd preto dospel k správne záveru, keď úverovú zmluvu spolu s jej dodatkami vyhodnotil ako absolútne neplatné právne úkony podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ ide o ručiteľskú listinu, žalovaný v II. rade bol v čase jej podpísania štátnym podnikom. V tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 6 ods. 1, 2 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku. Ako oprávnený držiteľ je štátny podnik oprávnený nakladať s majetkom, ktorý užíva, len v tom rozsahu, ktorý je potrebný pre jeho podnikateľskú činnosť a priamo s ňou súvisí. Akýmkoľvek zabezpečovacím úkonom v prospech tretej osoby by bol ohrozený cudzí majetok, ku ktorému má štátny podnik len právo užívania a za ktorý zodpovedá jeho vlastníčkovi ako držiteľ. Súd prvého stupňa preto správne vyhodnotil právny stav, keď dospel k záveru, že právny úkon ručenia je absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka, keďže svojím obsahom odporuje zákonu.

Trovy konania žalovaného v II. rade boli vyčíslené v súlade s vyhl. č. 240/1990 Zb. a vyhl. č. 163/2002 Z. z. Ďalej poukazuje na neexistenciu žalobcom uplatneného nároku.

Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

V priebehu odvolacieho konania došlo k postúpeniu predmetnej pohľadávky na spoločnosť D. C. L., so sídlom S. Vstup uvedenej spoločnosti do konania na strane žalobcu pripustil odvolací súd uznesením zo dňa 29. 04. 2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. zistil, že odvolanie žalobcu vo vzťahu k žalovanému v II. rade vo veci samej nie je dôvodné.

Ručiteľskou listinou zo dňa 18. 02. 1992 právny predchodca žalovaného v II. rade, S. L. K., štátny podnik P. prevzal ručenie za záväzok žalovaného v I. rade, vyplývajúci z úverovej zmluvy č. 1/92 zo dňa 18. 02. 1992 a jej dodatkov.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku účinného v čase vzniku ručiteľského vyhlásenia podnik hospodári s vecami a majetkovými právami zverenými mu pri jeho založení, a ďalej s vecami a majetkovými právami, nadobudnutými v priebehu jeho podnikania. Veci, s ktorými podnik hospodári, sú v štátnom vlastníctve. Podľa odseku 2 uvedeného ustanovenia podnik má právo majetok, s ktorým hospodári, držať, užívať a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi. Majetok sa môže podniku odňať iba v prípadoch a za podmienok ustanovených zákonom.

Ako vyplýva z citovaného ustanovenia, štátny podnik nie je vlastníkom, ale držiteľom majetku, ktorý mu bol zverený za účelom výkonu jeho podnikateľskej činnosti. Nie je oprávnený zvereným majetkom, vlastníkom ktorého je štát, zabezpečovať záväzky iných subjektov. V uvedenom zmysle bolo preto aj doplnené zákonom č. 304/1995 Z. z. ustanovenie § 6 odsek 2 zákona o štátnom podniku tak, že podnik nemôže majetkom, s ktorým hospodári, zabezpečovať záväzky tretích osôb. Ručiteľský záväzok žalovaného v II. rade zo dňa 18. 02. 1992 je pre rozpor so zákonom neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, čo správne konštatoval aj súd prvého stupňa. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Súd prvého stupňa priznal žalovanému v II. rade náhradu trov konania podľa jeho podania zo dňa 11. 08. 2004, v ktorom vyčíslil ich výšku sumou 333 800,-- Sk. V zmysle

§ 142 ods. 1 O. s. p. patrí žalovanému v II. rade náhrada účelne vynaložených trov konania vo výške 5 020,58 Eur (príprava a prevzatie vecí podľa § 16 ods. 1 písm. a/, účasť na pojednávaní 21. 06. 2001 a 25. 10. 2001 § 16 ods. 1 písm. d/, cestovné náhrady § 18 ods.1, režijný paušál § 19 ods. 3, vyhl. č. 240/1990 Zb., účasť na pojednávaniach 07. 04. 2003, 18. 06. 2003, 10. 09. 2003, 26. 11. 2003, 12. 01. 2004, 21. 04. 2004, 26. 05. 2004, 28. 07. 2004 § 16 ods. 1 písm. d/, písomné vyjadrenie zo dňa 09. 05. 2003 § 16 ods. 1 písm. c/, režijný paušál, cestovné náhrady § 18 písm. a/, zvýšenie o DPH § 22 ods. 3 vyhl. č. 163/2002 Z. z.). Odvolací súd preto v tejto časti napadnuté rozhodnutie zmenil podľa § 220 O. s. p. tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému v II. rade trovy konania vo výške 5 020,58 Eur.

Súd prvého stupňa doplniacím rozsudkom č. k. Z-2-34 Cb 317/95-287 zo dňa 13. 09. 2007 podľa § 166 O. s. p. doplnil napadnutý rozsudok tak, že žalovanému v I. a žalovanému v III. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky vo výške 1 877 242,82 Sk za obdobie do 20. 06. 2001, úroky vo výške 15% od 21. 06. 2001 do zaplatenia celej istiny a trov konania, pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 188 860,-- Sk a z trov právneho zastúpenia vo výške 59 134,50 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plniť druhému žalovanému.

Proti doplniaciemu rozsudku, ktorým sa v spojení s výrokom rozsudku zo dňa 28. 07. 2004, ktorého časť nebola napadnutá odvolaním, vyhovel žalobe v časti, týkajúcej sa žalovaného v I. a III. rade v celom rozsahu, nebolo podané odvolanie. Vzhľadom na právoplatnosť doplnacieho rozsudku sa odvolanie žalobcu proti žalovanému v I. a žalovanému v III. rade stalo bezpredmetným. Odvolací súd preto odvolanie žalobcu v tejto časti odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. Žalobca je povinný nahradiť žalovanému v II. rade trovy odvolacieho konania vo výške 655,71 Eur (§ 14 ods. 1 písm. b/, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z.).

Poučenie: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 30. novembra 2011

JUDr. Viera Pepelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová